

Büyük Şark

Tevzi ve Müracaat Yeri : Beyoğlu, Nuruziya Sokağı No. 25
BÜYÜK ŞARK Neşriyat Dairesi

ALMAN MAS.: LUĞUNUN BUGÜNKÜ VAZİYETİ

Alman Mas.:luğunun bugün geçirmekte olduğu buhran, artık bilcümle Mas.: teşekküllerince dikkatle takibe değer, çok ehemmiyetli bir dereceye varmıştır. Çünkü şu dakikada bu sahada cereyan eden tehlikeli oyun, Almanya'da Mas.:luğun atışı ve dolayısıyla Mas.:luğun âlemşumullığı vadisinde müspet veya menfi, fakat herhalde kat'i kararlı neticelere müntehi olabilir. Umumî Harpten sonra Alman BB.: arasında, günden güne derinleşen bir noktainazar ayrılığı baş göstermiştir? Bir yanda, pek âşikâr bir surette, Yahudi düşmanlığı ve Hıristiyanlıkla memzuç koyu millcilik; diğer tarafta bunun aksülameli olarak, Mas.:luğun eski insanî prensiplerine rücu ve avdet cereyanı...

Umumî Harp içinde, kendilerini kendi âlemlerine kapamak iztirarında kalmış olan Alman Mas.:ları, harp sonunda Dünya Masonluğu karşısında alacakları veçhe ve istikametin tayin ve tespitinde, mütehayyir ve mütereddit bir vaziyette kalmış; ve o vakıttanberi muhtelif Mah.:lerde geçen münakaşalar, yukarıda söylediğimiz veçhile iki bariz cereyan şeklinde tebellür etmiştir.

Malûmdur ki Almanya'da makbul ve muntazam dokuz Büyük Loca vardır. Bu Büyük Locaların bir kısmı Mah.:lerine yalnız Alman ve Hıristiyan azanın kabulüne müsaade ederler; bir kısmı da Mas.:luğun esas prensiplerine sadık kalarak, aza kayıt ve kabülünde ırk, din, mezhep farkı gözetmezlerdi. Sayısı 76,000 i bulan Alman Mas.:larının, mühim bir kısmı "Hümaniter," bir zihniyet ile hareket eder dururken, Almanya harpten yıkılmış ve ezilmiş bir vaziyette olunca, (Vilson) un maatteessüf tehakkuk edememiş olan sulhververane prensip ve vaitlerine kapılarak, Galiplerden insafli ve

âdilâne bir muameleye intizar edip te, derin bir inkisara uğriyan Alman münevverleri arasında, günden güne belirip çoğalan sağa doğru temayüller karşısında, Hümânîter zihniyeti gaye edinmiş olan bu kısım Mas.:ların birçoğu dahi, muhafazakâr Mas.:luğa iltihaka yüzttü.

Çarpışan bu iki zihniyet neticesinde, Almanya'da Mas.: luğun sırf Alman ve Hristiyan olanlara hasır ve tahsisini kabul edemiyen bazı münevver Mas.:lar, mensup oldukları Büyük Localardan ayrılarak (Alman Yüksek Şurası) himayesinde remzî Mah.:ler tesisine başladılar. Ve 1930 senesi temmuzunda Alman Remzî Büyük Locasını tesis ettiler. Diğer dokuz Büyük Loca tarafından tanınmıyan bu onuncu Büyük Loca, hemen bütün Dünya Mas.: Teşekkülleri tarafından eyi bir telâkki ve kabul gördü; ve neticede (Almanya Yüksek Şurası) tarafından muntazam ilân edildi. Bilhassa Avusturya, Holanda, Belçika, İsviçre ve Fransa Mas.:ları bu yeni teşekkülü geniş bir sempati ile karşıladılar. Niçin?. Çünkü Mas.: luğun âlemşumul mahiyetini Anderson'un "Kadim Esasat., ma istinat ederek Almanya'da tamime ve senerlerce münzevî ve çekik vaziyette kalmış ve her türlü beynelmilel Mas.:î münasebattan tevakki edegelmekte bulunmuş olan Alman Mas.: luğunu, Dünya Mas.: ları İttihadına sevketmeğe çalışan (Remzî Büyük Loca) nın bu yoldaki mesaisi hakikaten Mas.:ik ve A. M. İ. ile F. M. L. esasatına çok uygun bulunmuştu.

Bundan dolayıdır ki aynı gaye ile çalışan ve fakat Almanya'daki diğer dokuz Büyük Loca ile de samimî münasebatta bulunan Viyana Büyük Locası (Alman Remzî Büyük Loca) sını muntazam bir Obediyans olarak tanıdı.

Bu suretle Hümânîter Locaların da birer birer bu yeni Büyük Locayı resmen tanımalarının temin edileceği ve hep birlikte Alman Mas.:luğuna yeni ve daha geniş görüşlü bir istikamet verilebileceği tahmin edilmişti... Maatteessüf vaziyet tamamen aksi mahiyette inkişaf etti, ve bu defa (Eski Prusya Büyük Locaları) ki adedi üçtür, Viyana Büyük Locası ile olan münasebetlerini tamamen kestiler.

Ruh ve prensip itibarile kendilerini Viyana Büyük Locasına daha yakın bulan Alman Hümânîter Locaları, Alman Mas.:.

Birliğini iftiraktan ve teşettütten kurtarmak emeliyle, uzun düşünce ve münakaşalardan sonra, biraz da kerhen, bu Eski Prusya Büyük Localarını takibe mecbur kaldılar; onlar da Viyana ile kat'ı münasebet ettiler. Aneak istenilmeyen iftirak yine meydana geldi. Çünkü bu Hümaniter Büyük Localardan Hamburg, Bayreuth ve Frankfurt Büyük Locaları, İngiltere Büyük Locası ile 1914 tarihindenberi. münkati olan münasebatını tekrar ihya etmişlerdi. Bu hadise, Eski Prusya Mah.:lerinde bir yıldırım gibi patladı. Eski bir düşman olan İngilizlerin Büyük Locası ile tekrar münasebata girişmeği "Milli şerefe saygısızlık,, telâkki eden ve yalnız Hıristiyan Mas.:luğun mürevvici olan Grosse Landesloge, bu üç Alman Büyük Locası ile olan münasebatını da kesti. Ve bu yolda kendisini diğer iki Eski Prusya Büyük Localarından : "Zuden drei Weltkugeln,, ile "Zur Freundschaft,, Büyük Locaları da takip ettiler.

Bu üç Altpreussen Büyük Locaları ile, bunlara taban tabana zıt bir zihniyet taşıyan "Sembolik,, ler arasında, derece derece sağa ve sola mütemayıl daha altı Büyük. Loca vardır ki, bunlar koyu millici ve Hıristiyanı olmamaları itibarile, Hümaniter namını taşımaktadırlar. Bunlar da son günlerde ikiye ayrıldılar: Birinci grupta, yukarıda ismi geçen ve İngiltere Büyük Locası ile tekrar münasebata girişmiş olanlar; diğer grupta da İngiltere ile yeniden münasebata girişmeği kabul etmeyen Saksonya, Darmstadt ve Zur Bruderkette Büyük Locaları vardır.

Bir taraftan Papalık ve Zentrum katolik fırkasına mensup kilise taraftarları, diğer taraftan bolşevik ve komünist mensubini, bir yandan da Ludendorff ve hempaları şovenlerin bin bir hücumuna maruz kalan Alman Mas.:luğunun bu harici hücumlara karşı müttehit bir müdafaa cephesi alması icap. ederken, maatteessüf bugün Alman Locaları arasında teşevvüş ve itizal son haddi bulmuştur. Hitler'in ve Rosenberg'in iktidar mevkiine gelmesi ile, Hümaniter Büyük Locaların da başka ırka mensup ve musevî KK.: i Loca haricinde bırakmak hususuna matuf cereyana uyacaklarına şüphesiz maza:riyle bakılabilir. Netekim iki gün evvel (Bü.: Meş.:)ımıza gelen bir tamimden "Esasatı Kadime,, ye sadakat umdesile ortaya atılmış olan (Alman Remzî Büyük Locası) nın faaliyetini uyutarak iki sene zarfında 29 a balığ olmuş olan localarını kapadığı bildirilmektedir. Almanyâ Mas.:luğunun istikbali hakkında şimdilik

kat'i birşey söylenemezse de, herhalde, Dünya Mas.: Halkasına avdetleri hakkındaki ümitler artık tamamen suya düşmüş gibidir.

Mehmet Ali Haşmet

TEASSUP, CEHALET, İHTIRAS İLE MÜCADELE

Medeniyet tarihinde büyük varlık gösteren ve insanları iyilik, fazilet gibi, ahlâkî rabitalarla yekdiğerine bağlayan Mas.:luk, hislerin ve fikirlerin incelmesine, beşerî harsin tekâmülüne çalışan yüksek bir teşekküldür.

Mefkûrevî bir hayata erişebilmek arzusundan doğan Mas.:luk fikri bütün ihtişamı ile Mas.: Ma.:dinde tecelli eder. Böyle yüksek bir mefkûrenin etrafında toplanan Mas.:lar arasında ruhi bir müşareket mevcut olduğundan, hiçbir hadise onları yekdiğerinden ayıramaz. Mas.:luk, kendi felsefesiyle, kendi an'anesiyle, bütün bir insan neslinin, bütün ve pek eski bir mazinin ilim ve irfanını sinesinde saklar. Asırların tahrip edemediği muhteşem bir ehramı andıran bu Beşeriyet Abidesinin en yüksek yerinde ziyadar bir nokta gibi parlayan ve insanın cevheri aslısından başka birşey olmıyan Akıl ve Hikmeti idrake çalışmalıyız. İnsanların mazide çektikleri elem ve ıstırapları, ve elân bugün dünyanı her yerinde hüküm süren içtimaî sefaleti göz önüne getirerek, cehalet, taassup, gurur ve diğeri birçok ihtirasların tevhit ettikleri fenalığa karşı mücadele etmekle mükellefiz. Güzelliğe meftun olan ve fazileti seven Mas.:lar, her türlü çirkinlikten, şahsî ihtirasattan uzak yaşarlar, ve yarattıkları kıymetli eserlerle, fikri beşerin yükselmesine çalışırlar. Çünkü Mas.:luk kendi felsefe ve prensipleri itibarile, şahsın fikren, ilmen ve irfanen tekâmülünü istihdaf eder.

Kalbi samimiyet ve sevgile dolu her Mason, Mas.:luk mefkûresinin yarattığı, ve hudutları : Şark, Garp, Şimal ve Cenupla teayyün eden bu fazilet mabedini muhafaza ve müdafaa etmek mec-

huriyetindedir. Mas.:ca terbiye gören, ruhu Mas.:lukla meşbu olan hakikî Mas.:lar, kâinat içinde insanlığın müstesna bir mevki olduğunu idrak etmişler ve insanlığa büyük bir kıymet vermişlerdir. Hayatın en yüksek bir ifadesi olan İnsan, başlı başına bir âlemdir. Onda yaratmak, ibda etmek için ne büyük bir kudret vardır? Kâinat muamması içinde, hayat, Hilkatın en yüksek bir tecellisidir. İşte, Mas.:luk mefkûresinde göze çarpan insanî gaye, Mas.:lugun hayata karşı gösterdiği yüksek alâka ve derin rabı-tayı ifade eder.

Mas.:luk tarihi, beşeriyetin bugüne kadar geçirdiği inkılâplardan doğan dinî, siyasi ve içtimaî tekâmülün kıymetli bir destanından başka birşey değildir. Eski teşekküllerden hiçbiri Mas.:luk kadar paydar olamamıştır. Çünkü Mason cemiyeti: K.:lik, ilim ve felsefe gibi üç büyük esasın birleşmesinden teşekkül eden ziyadar bir müselles üzerine bina edilmiştir. Temeli çok sağlam olan bu teşekkül, insanlığın sinesinde bütün kudretile inkişaf etmiş ve her devirde kendi yüksek varlığını göstermiştir.

Mas.:luk, bidayeti teşekkülünden bugüne kadar, beşeriyeti her türlü felâkete sevkeden, cehalet, taassup ve ihtirasa karşı bütün şiddetile harbetmiştir. Bunun için, hakikî bir Mas.:a terettüp eden vazifelerden en mühimmi, insanlığın terakki ve inkişafına engel olmak istiyen bu üç düşmanı kendi nefsinde ve kendi mulitinde yaşatmamaktır. Zaten Mas.:lukta yükselmek, tam manasile mas.:î bir tekâmüle erişebilmek, ancak nefsimizde gizlenen: gurur, taassup ve ihtirası yenmekle mümkündür. Bütün emelimiz bu yoldan ilerlemek ve ziyadar müsellesin ifade ettiği Nuru Hakikat dediğimiz Akıl ve Hikmeti idrak edebilmektir. Beşeriyetin üç büyük düşmanı olan: Cehalet, taassup ve ihtirasa karşı açtığımız mücadelede, bütün gayeci Mas.: KK.:ime muyaffakiyetler temenni ederim.

Dr. A. Kermenli (Özk.:)

MAS.: LUK TARİH VE MAHİYETİNE BİR NAZAR

V

Mas.: luk Siyasî Bir Teşekkül Değildir.

Her hangi bir Mas.: locasında bulunan azanın isimlerini tetkik edecek olursak görürüz ki, siyasî kanaatleri taban tabana zıt birçok kimseler aynı sakaf altında çalışmakta ve yekdiğerine K.: demektedirler. Askerlerle, sulhperverler, kral taraftarlarile cümhuriyetçiler aynı locada âza olabilirler. Mas.: luk rabitası insanlarda müstekar olan esaslara istinat eder. Siyaset günün tahvüllerine göre değışen bir veçheden ibarettir. Namuslu ve iyi bir insanın Sosyalist veya Demokrat olması veya şu veya bu fırkaya mensup bulunması Mas.: luk için haizi ehemmiyet değildir. Çünkü, iyi bir insan saadeti beşeriye için en lâzım evsafa malik demektir. Binaenaleyh Mas.: luk bir kasımı müşterek gibi âzaları arasında tevhidî mahreç yapar onları müşterek noktalarda birbirine bağlar.

Siyasî münakaşalar Mas.: luğun en büyük düşmanıdır. Çünkü tesanüt ve his birliğini irha eder. Şayanı şükrandır ki Mas.: lar arasında siyasî münazaalar heman hiç olmamıştır.

Mas.: luk Bir Muaveneti Mütekabile Cemiyeti Değildir

Mas.: luğun muhalifleri, düşmanları bunun sırf muaveneti mütekabile için teşekkül etmiş bulunduğunu ve her Mas.: nun bilâ kaydüşart diğelerine muavenete mecbur bulunduğunu işaa ederler. Birçok kimseler de hayatta sâyi zatîlerle değil belki, sırf diğelerinin muavenetile muvaffak olmak için Mas.: olurlar; çünkü bir defa Mas.: olduktan sonra her Mas.: nun kendilerine yardım edeceğini zannederler. Fakat bilâhare müstahak olmadıkları muavenetlere mazhar olmayınca inkisarı hayale uğrıyarak Mas.: luğa adeta düşman olurlar. Malûmdur ki insanları birleştiren, his iştiraki, menfaat iştiraki, akide iştiraki gibi şeylerdir. Mas.: luk menfaat iştirakile değil, düşünüş tarzları ve ahlâkî temayüllerile birleşen insanlardan mürekkeptir. Pek tabiidir ki Mas.: lar da

yekdiğerine ellerinden gelen yardımı yaparlar; fakat bu yardımlar Mas.:luğun esas kaidesini teşkil etmez. Çünkü Mas.:lar bütün beşer efradını tenvir ve bunlara muavenetle mükelleftirler. “Biz burada yalnız bizler için değil bütün efradı beşer için makarrı sulh ve saadet olacak bir mabedi emel pira inşasına hazırlanmak maksadile,, toplanıyoruz.

Mas.:luk Bir Cemiyeti Hayriye Değildir.

Mas.:luk kadar, hayır işlerle uğraşan pek az cemiyetlerin mevcut olmasına rağmen, bu müessesese bir hayır cemiyeti de değildir. Avrupa ve Amerika’da Mas.:locaları tarafından vücuda getirilmiş hayır müesseseleri tadat ile bitmez. Fakat Mas.:luk bizatihi bir hayır müessesesi değildir. “Mas.:luk, cihanşümul ve terekkiperver bir müessesedir. Gayesi: Taharri hakikat ve tekâmülü beşeriyettir., Maddî ihtiyaçlarla çırpındığı, fakruzaruretin pençesinde inlediği müddetçe insanlar için tekâmüli fikri imkânı olmadığı ve hakikate ancak maddî vesaitle yapılan tetkikatla ve maddî refahla vusul mümkün olduğu düşünöldüğündendir ki Mas.:luk fakruzaruretle mücadele eder. Yoksa yalnız hayır için müteşekkil bir müessesese değildir.

Mas.:luk, kendi arzularile birleşmiş hüsnü şöhet sahibi hür insanlardan mürekkeptir. Mas.:lar evvelâ kendi ahlâkî tekâmüllerine çalışmak suretile beşeriyetin saadetine gayret ederler. Bütün dinlerin, mezheplerin, itikatların umumî bir gayesi vardır. O da “Şu köhne berzahı pek neşesiz mürur eden,, beşeriyete saadet bahşetmektir.

Mas.:luk Ve İnsaniyet

Ne garip bir cilve tarihdir ki Afrika ortalarındaki maymunlarla karabetimizin ispata çalışıldığı, hayvanları himaye için binlerce cemiyetlerin teşekköl ettiği bir asırda, Beşeriyet henüz yekdiğerine hasım insan kitlelerine ayrılmış bulunuyor... Bütün dinlerin mühim gayelerinden biri de insanları kardeş yapmaktır. Şüphesizdir ki menafi tehalüfü insanlar arasında bazı münazaalara sebep olur. Fakat hiçbir makul sebebe istinat etmiyen bazı

hissiyat vardır ki, bir kısım insanı tam manasile diğerine düşman yapıyor. Mas.:luk işte bu hissiyatla mücadele ediyor. Çünkü beşeriyetin saadeti için bu elzendir. Bilhassa son zamanlarda fennî terakkiyat insanları okadar birbirine bağlamıştır ki, dünyanın her hangi bir yerinde felâket, iktisadî kanallarla diğer noktalarında tesirini göstermektedir. İptidaları insanlar bileleri haricindekileri düşman addederlerdi. Sonraları düşmanlık kabile haricindekilere hasrolundu. Nihayet millî hudutlar dahilinde bulunan herkese dost nazariye bakılabildi. Bugün basit düşünen birçok insanlar vardır ki başkaları için “Ecnebidir... Binaenaleyh düşmandır,” diyorlar. Kendinden olmıyan, kendi gibi duymıyan, kendi gibi düşünmiyen insanları düşman addetmek en iptidai bir fikir, terakkii beşeriyete en büyük engellerden biridir. Beşeriyet ilerledikçe bu fikirler değişmeğe mahkûmdur. İnsanlar arasındaki münafereği körüklemekte menfaattar olan politikacılar vardır. Bunlar insanların dost olduğu, beşerî ihtilâfların kalktığı zaman menfaatlerinin ellerinden gideceğini düşünerek.. daima muhayyel tehlikelerden bahsederler. Mütakabil taraflarda mütemediyen bahsi geçen bu tehlikeler bilâhare, tabii, tahakkuk ederler ve beşeriyete gene kan akıtarlar.

Mas.:luk bu hususta da bir doğma vermez.. Yalnız Mas.:ları “efkâr, akval ve efallerinin doğru olduğunu ziyayı hakikatte tetkik ve muayene ederek tahsili itminan etmeğe,” davet eyler.

Hakikate gözümüzü açarak etrafımıza bakalım : Göreceğiz ki bir memleketteki bolluk veya kıtlık, diğer bir memlekete tesir ediyor. Nevyork borsasındaki buhranlar tesirlerini İstanbul’da gösteriyor. Giydiğimiz, yediğimiz ve içtiğimiz şeylerin birçoğu hiç olmazsa bunların istihsalinde anıl olan birçok şeyler, çarı aktarı cihandan toplanıyor. Diyorlar ki : Hükûmatı Müttehide gibi sınai bir memleket bile otuz muhtelif maddeyi muhtelif memleketlerden ithal etmediği takdirde, kendisi için en lâzım olan lokomotifleri inşa edemez... İnsanlar arasındaki kaynaşmalar yalnız iktisadî sahada değildir. Düşünüş tarzlarımız da kaynamıştır. Düşünüş itibarile bir Alman sosyalisti bir Alman muhafazakârından ziyade bir Fransız sosyalistine yakındır.. Seneler ilerledikçe, iktisadî ve içtimaî noktai nazardan dünya bir küll haline giriyor.

Şüphesizdir ki millî duygular, insanları insan olmak sıfatile yükselten hislerdendir. Netekim, aile muhabbeti de aynı şekilde yükseltici bir histir. Fakat bütün milletlerin fevkinde beşeriyetin, şu muztarip beşer kitlesinin mevcut olduğu unutulmamalıdır. Dört sene insanları kasıp kavuran Umumî Harpte bu hakikate şahadet eden çok şeyler oldu.. Memleketlerine olan vazifelerini kanlarıyla ödeyen iki muhasım taraf askerleri yaralanıp siperlere düştükten sonra yekdiğerine kardeş gibi baktılar.. İki muhasım din kitlesinin mümessilleri olan Katolik papaslarile musevî hahamlar, bir çok defalar diğér tarafın vazifesini gördüler..

Mas.:luk beynelmilél cihanşümul bir müessesedir. Millî harsi yükselten müesseseler olduğu gibi, Mas.:luk ta (bu hars dahilinde) insanî hisleri tenmiye eden bir teşekküldür.

Hazım Atıf

Bilmedi

RUS MAS.:LUĞU

Zannediliyor ki Rusya'da Mas.:locaları hiçbir zaman mevcut olmamıştı; çünkü o memlekette hükümran olan müstebit mutlakiyet hiçbir mürakabe ve tenkidi, müsamaha ile görmeyen bir idare idi. Masonluk ise daima fikir hürriyeti için mücadele eden bir teşekkül olması itibarile müstebit hakim kuvvetle açıktan açığa muhalefet halinde bulunacağından Rusya'da kolaylıkla hoş görülemezdi.

Bu fikir 1917 den evvelki rejim için çok doğrudur. Onu takip eden ve evvelkine nisbetle daha bulutlu olan rejimin de Masonluktan hoşlanmadığı aşikârdır. Bununla beraber Rusya'nın Masonluğun tamamile yabancı olduğunu iddia etmek hakikate mügayir düşer.

İmparatoriçe Elizabit'in 1741 den 1761 e kadar süren devrinde ve bilhassa İmparatoriçe ikinci Katerin'in zamanında Masonluk bilâkis pek mühim bir rol oynamıştır? Münevver ve memleketi idare eden tabakaya mensup insanlar arasından seçerek içine aldığı salikleri ile Masonluk Asyaî an'ane ve adetlere bağlı olan

Lu memlekete garp medeniyetinin girmesini pek ziyade terviç ve tergip etmiştir...

Fakat az zaman sonra Rusya'ya kabul edilmiş olan Cizvit papaları Masonluk aleyhine çalışmakta gecikmediler. Üs. Âz. Novikof hapse atıldı ve Masonluk men'edildi. Her tarafta localar cebren dağıtıldı ve eşyası müsadere edildi.

Mahaza, esasen tezatlar memleketi olan Rusya'da bu takibat devresini müteakip Masonluğa şayanı hayret bir ikbal teveccüh ve avdet etti. Birinci Aleksandr'ın (1801) de tahta geçmesi üzerine localar yalnız tekrar ihya edilmek ve resmen tanınmakla kalmadı, İmparator dahi bütün nazırlarile beraber oraya dahil oldular. Onun saltanat zamanının başlangıcına hassolan ahrrarane ıslahatta Masonluk çok müessir olmuştur.

Napolyon muharebelerini müteakip Masonluk Rusya'da yeni bir takibat devresine dâhil olur. 1815 Viyana Kongresinden doğan (mukaddes ittifak) Hürriyetin muhafızı olan Masonluğu hoş göremezdi. Rusya tekrar locaları kapadı. Yalnız hapisten veya sürgünden kurtulan birkaç aza gizlice toplanıyorlardı. Fakat Masonluğun oynadığı mühim rol muvakkaten inkıta uğramıştı; bununla beraber Masonluk milletin münevver kafaları arasında kazandığı hararetili sempatiyi muhafaza ediyordu. Buna binaendir ki 1909-1913 senelerinde şeklen değilse bile Masonluğu hatırlatan bir teşekkülün Rusya'da tekrar taazzuv ettiği görülür.

1917 inkılâbından sonra, o vakit 40 a balığ olmuş olan localar mesaisini tatil ettiler, âzası da heman ekseriyetle hicret yolunu tuttular. Çünkü Sovyet Hükûmeti bu Hürriyet zihniyetini kendi prensiplerine muhalif görüyordu. Bu mülteciler Paris'te Fransa G. O. nın himayesinde yeni localar tesis ettiler. Biribirini müteakip teessüs eden localar şunlardır: Astrée, Aurore Boreale, La Toison d'Or, Hermes ve L'Étoile du Nord.

1918 senesi Kânunvevelinin birinci günü Rus locaları tesisile faal bir surette meşgul olacak bir Komite teşkil edildi. Bu Komite locaların idaresi için icap eden parayı derç ve kabza ve başka memleketlerde açılan Rus locaları ile muntazam bir temas ve münasebet tesisine çalışıyordu. Bu localar Almanya'da, İngiltere'de, Danimarka'da, Sırbistan'da ve Mısır'da açılmıştı.

Bu komite halen bu muhtelif locaların irtibatını teminde ve haricî kabullerinde nazaret edici bir rol oynuyor. Böyle hallerde daima vaki olduğu gibi, kendi vatanında takibata kurban olan Masonlardan müteşekkil olan bu komite, bu defa da Rus Masonluklarını ihzâr ederek, mesailerine yeni ve daha insanî bir devri tarihinin açılıcağı güne intizaren, müstakbel Millî Rus Masonluğunun kadrosunu teşkil etmek için muktazi ciddiyet kuvvet ve itilâyı bahşetmiştir.

Azasının % 80 ini Darülfununlu ve diğer kısmını da çok münevver insanların teşkil ettiğini söylemek Rus localarının kıymet ve mahiyeti hakkında bir fikir vermeğe kâfidir. [*]

Ht.

ÜS.: HİR.: IN HUZURUNDA

Dün gece Üs.: Hir.: ı gördüm : içi ışıklı mâvi kristaller gibi pırlıdıyan güzel ve bibedel bir sema altında.. Falestin'in mükevkep ve muhteşem seması altında.. Zeytin dağının eteğinde.. limon portakal, üzüm, hurma, muz ve çiçek kokularile meşbu ve muattar; ılık ve gaşyaver bir hava içerisinde..

Yaşlı bir akasyaya dayanmıştı. Mehtapta yeşil dallardan süzülen gece gölgesi içerisinde levent vücudu asil, vakur çizgilerile öyle müstesna irtisam ediyordu ki daha ilk bakışta esatiri evvelinin nim - ilâh kahramanlarını hatırladım.

İki siyah nur kaynağı gibi yanan gözleri karşıya; (Yebüs) e dalmıştı. Galiba vaktile orada yaratmış olduğu "Bedia,,nın hayalini seçmeye çalışıyordu. İstiğrakı o kadar derin, sürekli, ulvî idi ki kendisine kavuşmak için duyduğum iştiyakın şiddetine rağmen, ihlâlâ cesaret edemedim; hayraniyet ve huşu ile durdum, bekledim.

Bir aralık karşıdan (Yosafat) vadisinden çılgın, saygısız bir rüzgâr fırladı, geldi gür ve beyaz saçlarını tarumar etti; fakat onun tefekkür âlemine dokunamadan geçti.

Daha sonra bir ishak, ilerlemiş gecenin sükûnunu ürpertti. Üs.: ona da Mikel-Anj'in ebedileştirmiş olduğu mermerler gibi lâkayit

[*] Bulletin de l' A. M. İ. 1929 No. 30.

kaldı. Bundan sonra sükût ve sükûn, Üs.:dan eşyaya ve fezaya öyle sirayet etmiş, öyle sinmiş gibidi ki, bir an kendimi canlı bir tabiat karşısında değil (Rafael) gibi yüksek bir san'atkârın elinden çıkmış bir tablo karşısında sandım.

Böyle ne kadar geçti bilmiyorum; büyük adamdan tabiate, tabiaten bana geçmiş olan halet ile ben de kendimden geçmiştim. Fakat yine bir aralık cenuptan, (Sina) tarafından parlayıp yanan bir yıldız, beni o dalgınlıktan uyandırdı. Heman Üs.: a baktım. O da acul ve manalı nazarlarla ona bakıyordu. Yıldız mahrekinde bir tufanı ziya kopararak geçti. (Tabariye) üzerinde söndü. Üs.: bir müddet oraya da daldı. Fakat çok geçmeden başını çevirdi ve işte o sırada beni gördü, ve işte o sırada ruhumla ruhu arasında mahiyetini tahlil edemediğim bir cereyan geçti: bezmi elest aşınaları gibi biribirimize yaklaştık. Sordu:

— Nereden geliyorsun?

İstanbul vadisinden dedim. Yüzünün mütefekkir ve sert çizgileri yınmuşadı.

— Oh.. Alâ! Sende haylı havadis olacak; biraz daha yakine gel! dedi. Yürüdüm, elim göksümde durdum.

— Anlat! dedi evvelâ müptedî kârgâhlarını anlat! o; bulmak, bilmek ve yükselmek iştiyakile çarpınan ateşli gençlerle; ömürleri atelyelerde geçmiş, saçları ceht uğrunda gümüşlenmiş ihtiyarların buluşdukları, kaynaştıkları, çalıştıkları feyizli müptedî kârgâhlarından..

— Af buyurun Üs.:ım dedim, onlardan pek bahis edemeyeceğim!

Üs.: emsalsiz bir hayretle yüzüme baktı, izah ettim:

— Çok vakittir oralara uğradığım yok.

Hayreti birkaç misli arttı, başkalaştı, isticalle karıştı, gözlerimin ta içerisine bakarak sordu:

— Sen temin İstanbul vadisinden geliyorum, demedin mi?

— Evet..

— O halde; kârgâhların oldukları yerlerden geldiğin halde, neden oralara uğramıyordun, yatalak hasta mı idin?!

— Hayır.

—?!

Üs.:ın hayreti, isticali, asabiyetle de karışmıştı. Sınırlı sinirli, tekrar sordu:

— Anlayamıyorum söylesene!. dedi... Kendisini üzmüş olmaktan utanmışım, fakat behmehal söylemek icap ettiğini de görüyordum, cevap verdim :

— Üs.:ım! dedim, bizim Muh.:. Mah.:. cuma günleri toplanıyor..

— Evet..

— O gün ise biraz evde kalıp dinlenmek; biraz gezip hava almak günü; Mah.:e gidip kapanmak güç oluyor.

Üs.:ta merak geçmiş, etvarına tevbihkâr bir hal gelmişti.

— Ha... dedi. Anladım: Serî hotkâmlık, tenperverlik, fanî haz-ıştiyaki istilâ etmiş ve nakzı ahde kadar sürüklenmişsin!

İnsiyakî bir hareketle ithamdan sıyrılmaya hazırlandım. Üs.:. anladı :

— İşte dedi bu da bir hotkâmlık ve anlaşılıyor ki bu, sende eski bir ruh hastalığı.. fakat te.:ris edildiğin gün sana “her kusurun itirafı nefse karşı kazanılan bir galebedir,, ihtarı yapılmıştı.. O zaman sen bunu can kulağıle dinleyecektin, bu daima kulağında hatifi bir sada gibi çınlayacaktı, ve senelerden sonra aynı kusuru yapmıyacaktın! Şimdi olsun itiraf et ki sen Mas.:luğa girerken verdiği sözleri; namus ve vicdanın üzerine ettiğin yeminleri hiçe saymışsın; sen,ki münevver bir insansın ve dünya münevverlerinin mihrakı olan bir cemiyetin azasındansın, sana yakışan bu değildi.

Üs.:. in mantığı kuvvetliydi. Fakat ben bir türlü kabahati yüklenmek istemiyordum, kendimi müdafaaya kalkışıyordum; lâkin o: — Nafile, diyordu, söyleyebileceğin mantıkî hiçbir söz yoktur; zira sen bu Mah.:. Muh.:e gireceğin zaman sana cuma günü toplanıldığı söylenmişti; ve sen o zaman bunu kabul etmiştin; sonradan hotkâmlığına mağlup oldun, böyle düşünmeye başladın.. hem insaf et!.. devam edenler evde oturup istirahat etmesini bilmezler mi? Gezip eğlenmek istemezler mi? Onların canları yok mu? Farzediyorum ki cuma günleri gidemiyorsun; neden cumadan gayri bir günde çalışan başka bir Muh.:. Mah.:. e teb.:i etmedin? Hiç gitmemekten bu daha iyi değil mi?!

— Doğduğum Muh.:. Mah.:den ayrılmaya kıyamıyorum... Diye mırıldandım. Üs.:. acı acı güldü.

— Bu ne çürük mantık! dedi, hem doğduğum Muh.:. Mah.:den ayrılmıya kıyamıyorsun, hem de semtine uğramıyorsun!..

Davayı bu noktâ nazardan da gâip ettiğimi görünce, beni haklı çıkaracak en mühim ve en mantıkî sebebi ileri sürdüm :

Üs.:ım dedim. Ben de cuma günü evimi, işimi, istirahatimi bırakıp giderdim; fakat Mah.:lerin mesaisinde insanı cezbedecek bir şey yok!. Sadece malûm olan kuru merasimin icrasından; evrakı tahkikiye okunmasından, iskrüten yapılmasından ve te.:risten ibaret.. Ara sıra bazı mütalealar beyan edilmiyor değil, hattâ münakaşalar ve konfranslar da olmuyor değil; fakat bunlarda da mühim şeyler olmuyor.

Daha söyleyecektim ama lüzum görmedim; çünkü bu kadarı bile Üs.:ı iskâta kâfiydi.

Mantıkî galebemden sevinerek ve gurur duyarak sustum. Davayı kazanmış bir adam vaziyetile Üs.:a bakdım. Üs.: da bana bakıyordu; lâkin bu sefer hiddetli ve muvahezekâr değildi. Bu sefer onda, aldanmış oğluna acıyarak bakan bir baba hali vardı. Bir müddet böyle baktı. Sonra içini çekti. Yumuşak bir sesle tekrar sordu:

— Yukarı dereceler hakkında da fikrin böyle mi? Oraya da aynı sebeplerden dolayı devam etmiyor musun?. İsticalle cevap verdim :

— Hayır! Oraya gidiyorum.

— Niçin?!

Verecek cevap bulamadım, durdum, çünkü mantıkî hareket ederseniz remzî Mah.: hakkında söylediklerimi felsefî Mah.:ler hakkında da serdetmek lâzım gelecekti. Halbuki bende ikincisine karşı bir sempati vardı. Bu sebeple dilim varmıyordu... Üs.: içimden geçenleri anladı.

— Yal. dedi, o yüksek derece Mah.:i; orada bir nevi aristok-rasi vehmediyorsun. Oraya giderken, gelirken gurur duyuyorsun. Aşağı derecedekilerin (Büyük Üs.:!) diye gıpte ve hürmetle bakışları, hitapları sana tatlı geliyor.. düşünmüyorsun ki asıl Mas.:luk, bu çeşit hislerden müberra bir tevazudur, bir hasbiliktir. Hattâ yalnız Mas.:luk değil, aleliltak mefkürecilik.. Beşeriyetin fikir, ilim, san'at tarihini bir kerre hatırla! Din, mezhep, tarikat mürşitlerinin menakıbını göz önüne getir! İctimaî mesleklerin idealist müntesiplerini düşün! Onlar başkalarının çalışıp ihzar ettikleri cazibeyi bulabildikleri için mi mesai sahasına gidiyorlardı?

Çin imparatorunun sevgili oğlu (Budha - Syt Hartha) nın

senelerce ıssız ormanlarda, tek başına ve her türlü mahrumiyet içerisinde yaşayışında mı cazibe vardı ?!

Sokrat'ın tercihen içtiği Baldıran zehrinde mi cazibe vardı ?!

Musan'ın Mısır'dan (Yebüs)e kadar geçen çöl hayatında, ümmetinden çektiği cefalarda mı cazibe vardı ?!

İsa'nın Romalılar elinde eriyen hayatında mı cazibe vardı ?

Muhammed'in en yakın akrabasından bile gördüğü hakaretlerde, süikastlerde mi cazibe vardı ?!

Tuğlayı yastık yapup uyuyan Ömer'in kanaatli mücahedesinde mi?

İbnirrüşd'ün uğradığı hakaret ve elemde mi ?

Katilullah Şehabettini Sehrverdinin kendini aç bırakarak ölmek mecburiyetinde kalışında mı ?!

Şems'in Celâlettini irşat için Tebriz'den Konya'ya kadar yürüdüğü sonu ölüme çıkan yolda mı ?!

Seyit Ahmedürüfai'nin dullara, yetimlere kırlardan odun ve su taşımakla geçen yorgun ömründe mi ?!

Nihayet Jan Jak Ruso'nun ıstırap içerisinde geçen hayatında mı ?!

Mas.: ideallerinin tahakkuku için tehlikeden tehlikeye atılan Danton ve Robespier'in başlarını verişlerinde mi ?!

Rütbeyi, makamı, serveti, refahı istihkar eden Mithat Paşanın, Namık Kemal'in zindanlarda, menfalarda sürüne sürüne ölüşlerinde mi ?!

Milletini kurtarmak için mecusî akidelerinin en ıstıraplı icabatına bir zahit gibi tahammül eden (Matahama Gandhi) nin kılığında ve yaşayışında mı ?! hangisinde ?! Bunların hepsi'de ruhlarının muhtaç olduğu (cazibe)yi kendileri yaratmadılar mı ?! Ve onun hazzı içerisinde her tehlikeye, her ıstırapa göğüs gererek tekâmül etmediler mi ? Neden sen de öyle düşünmüyor, öyle yapmıyorsun ?! Neden mütemadiyen başkalarına arzi iftikar ediyorsun ? İftikar ettiğin de yetişmiyormuş gibi, bir de "beni cezbedecek birşey yapmıyorlar,, diye kızılıyorsun ?! Orası Darülbedayi mi ? Orası Maksim Bar mı ? Orası Lüna Park mı ?!

Üs.: ın heyecanı ve sesinin tonu sözlerindeki ikna kuvvetile beraber artmıştı. Ondaki vecitli mürşit samimiyetine baktım; sözlerinin doğruluğuna baktım, kendisini tastik etmek ıztılarında kaldım.

— Evet Üs.: ! dedim, doğrusunuz, haklısınız, senelerin ruhumda

biriktirdiği şüphelerden itirazlardan iki tanesini yakaladınız, ezdiniz, beni kurtardınız; amma bir tane daha var; bakınız bu sefer o canlandı.

Yorgun bir eda ile sordu :

— Oda ne ?

— Efendim Üs.:ım, hepsini anladım, iyi.. güzel, fakat.. şu bizim mesleğin bu kadar derecata ayrılması, ve bunların aralarında bu kadar seneler olması ne oluyor ? Neden bu bir dereceden ibaret olmuyor? Hiç olmazsa üç dereceden.. Neden bu mesleğe girenler mesleğin anlatmak istediği hakikatleri ilk günden itibaren görmesinler ? Neden onları bir din kitabı gibi, bir felsefe tarihi gibi, bir ictimâî meslek eseri gibi okumasınlar? Anlayamaz mıyız? (Brahma)nın(Veda)larını; Musa'nın (Kabala)sını; Zerdüş'tün(Zendaves-ta) sını; (Zebur)u, (İncil)i, (Kur'an)ı, (Fusus)u, (Mesnevi)yi (Câvidan)ı, muasır felsefe kitaplarını istediğimiz zaman alıp okumuyor muyuz? Neden Mas.: pirenslilerini anlamak için saçımızın, sakalımızın ağarması, belimizin bükülmesi lâzım gelsin?! hem artık o hale geldikten sonra öğrendiğimiz şeyler ne işimize yarar?!..

Üs.: safdilliğime güldü :

— Ne işinize mi yarar ? dedi, asıl o vakit işinize yarar! Her yaşın kendine mahsus giyiniş, yaşayış, düşüniş ve yapış tarzı yok müdür? Vaktından evvel yapılan şeylerin kâr yerine zarar verdiğini hiç hayatında tecrübe ile anlamadın mı? Tabiatte ve Cemiyette bunu teyit edecek hadiselere rasgelmedin mi? Eslâf boşuna mı seneler ve senelerce sabır etmişler? Bin bir sıkıntı ve mahrumiyet içerisinde çalışmışlar? Meselâ Fisağor boşuna mı Sisam hükûmdarı (Polikrat) dan Mısır firavunu (Amasis) e götürdüğü tavsiye mektubu sayesinde girebildiği (Menfis) mabedinde yirmi iki sene çalışmış?

Hazreti Süleyman boşuna mı, bana yaptırdığı şu mabedin altındaki müselles mahzeni, büyük Üs.: ların hafî tefekkür ve tezekkürlerine hususî sahne yapmış?

Bilhassa ben boşuna mı terfiin zamanını beklemek istemiyenlere "intizar ediniz,, diye ısrar ettim ve ısrarıma kurban gittim?

İslâm tarikatlarındaki (seyri sülûk) i bilmez misin ? nedir o dervişlerin çektikleri uzun ve tahammülfersa çile?!

— İyi amma Üs.:ım dedim, o eski zaman adamları nisbeten daha basit insanlardı, onlara hakikatı birden bire söylemek münasip olmayabilirdi; fakat şimdikilerde böyle olmasına lüzum var mıya?!

— Varya! Dedi, sanki şimdikiler mañevî sahada eskilerden daha mı ileri gitmiştir? Bir kere lâyetegayyer denilebilecek ve binaenaleyh bel bağlanarak akide edilecek istikrarlı bir ilminiz, felsefeniz var mı? Hattâ bugünün ilmi, felsefesi dediğiniz şeylere ait neşriyatı kaç kişiniz takip ediyor? kaçınız biliyor? hattâ te.:ris edildiğiniz zaman size verilmiş olan kitapları bile kaç kişiniz okumuştur? Siz bu kadar az zahmetle, okunacak bir iki kitap bile okumaya üşenirseniz, biz size otuz üç dere.:nin ihtiva ettiği hakayiki nasıl ve niçin birdenbire verelim?

Hem oğlum, bu yalnız Mas.: akidelerini tedricî bir surette ruh-lara sindirmek meselesi değil, aynı zamanda bir (ıstıfa) meselesidir. Öyleleri vardır ki bu mesleğin efkârını temessül edemeyecektir; o gibileri tecrübeye ve binaenaleyh tedrice tâbi tutmak ve icabında kabiliyetinin hududundan ileri geçmesine mani olmak, hattâ icap ederse camia harici bırakmak lâzım gelir. Halbuki senin dediğin olursa tehlikeli adımlar atılmış olur!

Üs.: bu hususta da beni tatmin etmişti. Yalnız bir سوالim kaldığını söyleyerek müsaadesini aldım, dedim ki:

— Pek âlâ Üs.:! şu (tez) meselesine ne buyuruyorsunuz? Buna ne lüzum var?

Gülümsiyerek saçlarını okşadı ve :

— Büyük adaşın Sadi'nin Gülüstan'ında şöyle bir kıt'a vardır dedi:

Zeban der dehan ey hıredment çist
Kilidi deri genci sahip hüner
Çü der beste başet çi danet kesi
Ki kevher fûruşest ya peylever

Artık tamamen mutmein ve müsterihdim; elini öptüm. O da müs.:. puse ile beni taltif etti. Yine gülerek sordu :

— Mas.:lar saat .: kadar çalışırlar? dedi.

Ben de gülümsiyerek :

— Ya.: geceye kadar Üs.:! cevabını verdim.

— Şimdi saat kaçtır? dedi.

— Remz.: ya.: gecedir dedim.

— Öyleyse istirahat zamanı gelmiş, dedi.

Bir daha elini öptüm.

— Hüz.: ! dedim, geri çekildim.

— Hüz.: ! dedi. Döndü (Sahyun) a doğru yürüdü. Batıdan gelen ay ışığıyla ancak seçilebilen kayalar arasında kayboldu.

İbrahim Sadi (Vf.:)

1933 SENESİ İS'AT MÜNASEBETİLE MUH.: MAH.: LERDE SÖYLENEN NUTUKLAR

I

Vefa Mah.: inden:

Muhterem Üs.: larım, aziz KK.: im,

(Vefa) BB.: i , çalıştıkları atelyenin hıdmetini gördürmek için, bu yıl beni seçtiler; bana lâyük olmadığım bir şerefi bahşettiler. Kendilerinin nurlarına, faziletlerine karşı olan hürmetimin, incizabımın çok kıymetli bir mükâfatı telâkki ettiğim bu teveccüh, beni sevindirdiği kadar titretiyor da. Beklenen hıdmeti istenilen şekilde görmeğe muvaffak olamamak korkusu beni üzüyor. Zira, biliyorum ki: idaresi bu yıllık bana verilen şu çek.: in her darbesi bütün Türk Masonluğunda, fazilet ve hakikat semasının her noktasında dinmez akisler, tükenmez ihtizazlar uyandırır! Zira biliyorum ki: muhafazası bu yıllık bana tevdi olunan şu çek.: in altında bir hayli gayizler, ihtiraslar, taasup ve butlanlar “çek.: altı,, edilmiş uyukluyor! Zira biliyorum ki: şu hoyrat, şu beceriksiz ellerime emanet edilen çek.: çelik kadar sağlam, insan azmi kadar metin olmakla beraber, inciden de kıymetli, billûrdan da nâzik ve vicdanlar kadar muhterem ve hassastır! Bununla beraber şuna da mutmainim ki kardeşlerimin irşatları, müzaheretleri benim için çok kudretli bir feyiz, çok feyizli bir kudret kaynağı olacaktır. Muhterem Mah.: in hürriyet ve hakimiyetinde tecelli eden enerji, benim gibi acizleri bile

muvaffak edecek derecede yüksektir. İyilik ve güzellik âleminde her biri birer rükün olan Üs.:larımın ardı, arası kesilmez ilhamları korktuğum yanlış (darbe)lerden, sakındığım tehlikeli hareketlerden beni koruyacaktır; buna kalbimle inanıyorum. Zaten bu samimî imanımdan başka ne bir varlığım mevcuttur, ne de bende başka bir vasıf aranılabilir. İşte vazifeyi, hem de muvaffak olmak azmile, kabul ederken biricik güvendiğim, bu samimî iman oldu.

KK.:im, hatırlayalım ki : (Vefa) muhterem Mah.:i yirmi beş seneye varan hayatında birçok sademelere, karışıklıklara maruz kalmışken, ruhundaki salâbet sayesinde bu vartalardan dâima daha dinç, daha zinde olarak çıkmıştır. Bugün artık (Vefa) lı Mas.:lar arasındaki tesanüdü, sevgiyi, muhalâsatı bozabilecek hiçbir kuvvet tasavvur edememekle çok haklı bir iddiada bulunmuş olurum. Bu mazhariyeti yaratmakta himmetleri geçen büyük Üs.:larımızı, bahusus benden evvel bu makamda bulunan Üs.:ların ve bütün (Vefa) evlâtlarının yüce gayretlerini şükranla, saygı ile anmak benim için ilk vazifedir. Kardeşim Sabri Mehmedin başladığı yolda kardeşim Mehmet Ali Haşmetin gösterdiği muvaffakiyet, kurduğu samimiyet (Vefa) tarihinin en kıymetli sayfalarına şeref verir; şu kıymettar emaneti kendisinden tesellüm ettiğim kardeşim Tahir, nezahatile o samimiyeti incitmeden yaşatmış, sevgilerle bezemiştir. Benim vazifem de o hak ve hakikat aşkını, o yükselme ve ilerleme hamlelerini, içten ve dıştan vukuu melhuz taarruzlardan korumaktan, atelyenin, şu fazilet ve kemal mihrabının sadık bir bekçiliğini yapmaktan ibaret kalacaktır. Bunun için de Ekosizim ideal ve doktrininin icaplarına tamamen riayet etmeğe mecbur bulunduğumu, işe başlarken işte bir kere daha vait ve taahüt ediyorum.

Mah.:in sarsılmaz sütunları, büyük bir isabetle intihap ettikleri diğer vazifelilerin nezaretleri ve yardımları altında kıymetli çalışmalarına devam ederken, (Dahili Muha.:) kardeşimle } ben, atelyenin sükûnunu, emniyetini muhafazaya olanca gayretle çalışmaktan bir lâhze bile fariğ kalmıyacağız, maddî ve manevî hiçbir yabancı duygunun ve duygulunun kardeşlerimizin mesailerini ihlâl edebilmesine asla (kapı) açmıyacağız. Fakat her samimî Mas.:a, her fazilete ve kemale sinesi açık duran sütunlarda

ilimlerle, varlıklarilo tuttuğumuz yolu nurlandıracak, mefkûremize bizi daha kolay, daha çabuk iriştirebilecek olan bütün kardeşlerimiz için en şerefli, en muhterem mevkileri daima amade bulunduracağız; kendilerini her vakit bizler arayacağız. Bugünkü celsemize iştirak buyurmak nezaketini esirgememiş olan muhterem murahhas heyetlerle, muhterem ziyaretçi kardeşlerden dilekelerimizi, nurlarına karşı iştihaklarımızı mensup buldukları hemşire Mah.:lere arza delâlet etmelerini (Vefa) BB.:i namına kendilerinden bilhassa rica ederim.

Kardeşlerim, Mas.:luk şu gördüğümüz yıldızlı gök kubbe taklidi boyanmış çatının altına mahsus ve munhasır değildir; Mas.:luğun sakafi tabiatın güneşli ve yıldızlı hakikî semalarıdır. Mas.:luk nasıl yalnız remizlerden, rasimelerden ibaret değilse, Mas.: Mah.:i de rumuzla ve merasimle yüklü şu dört duvar arası değildir. Atelyemiz “şarktan garbe, şimalden cenuba kadar,” uzanır. Muayyen günlerde bir, iki saat bir arada vakit geçirmiş olmakla vazifelerimizin görüldüğü kanaatini beslemiyoruz. Bir araya geldiğimiz vakit kana kana içtiğimiz fazilet ve hakikat enerjisi, randımanını haricî âlemde verir; onun için vazifelerimizin en büyük kısmı hariçte görülmek icap eder. Kardeşlerimizin bu vazifelerinde de, gücümüzün yettiği kadar kendilerine yardım etmeği de, borç bilenlerdeniz. Zaten bunu hem umumî, hem de hususî nizamlarımız emreder dürur.

Kardeşlerim, bilmiyorum, bu hepimizin benden daha iyi bildiğiniz şeyleri tekrar etmekle niçin kıymetli vakitlerinizi işgal ediyorum?. Herhalde bu da bir aciz eseri olsa gerek! maksadım kardeşlerime, murahhas heyetlere, Büyük Üs.:ımıza teşekkür etmek ve ehemmiyetini çok derinden idrak etmekte bulunduğum şu vazifede yardımlarını dilemektir.

Üs.: Muh.: Muhittin Celâl

II

Inkulâp Mah.:inden :

Az.: KK.:im,

Üs.:lğa intihap etmek suretile hakkımda itimat ve teveccüh gösteren Mah.: Muh.:in güzide müntehip KK.:ime ve Mah.:imizi

teşriflerle taltif buyurmuş olan başta Türkiye Bü. Meş.:i ile ana mensup Muh. Mah.:ler ve Yük. Şûra ile ona merbut Muh. Kârgâhlar murahhasını kiramına ve Züvvarı muhteremeye şahsan ve Mah.:im namına alenen ve samimî kalpten teşekkür ederim.

Hazır bulunmadığım intihap celsesinde Mah.:i Muh.: muvaz-zafininin, hini tesisteki vaziyetlerini muhafaza etmeleri karargir olmasaydı, yerimi daha genç ve faal bir K.:ime terkecektim. Fakat gıyabımda intihap bir emirdir. Tekabbül ve ifa etmek mütehattım bir vazifedir. Bu vazifeyi ifaya başlarken KK.:imin lûtfu muavenet ve irşatlarından müstağni kalamıyacağımdan, bunu esirgememelerini rica edeceğim.

İNKILÂP Mah.:inin yada değer henüz bir say eseri yoktur. Zaten Mas.:luğun çalışma eserleri maddeten gözükmez. Bizim neticei âmalımız Mas.:luğun kanunî hükûmlerini tamamilen tatbik etmek ve manen tekâmül yollarını takip eylemektir.

Bu iki nuhbenin temeli de samimiyet, hüsnüniyet ve ciddiyetle gayrettir. Bir defa samimî olmıyan Mas.: olamaz; aldatana insan deyemeyiz. Nerede kaldı ki İnsanı Kâmil demek olan Mas.: diyebilirim. Ve o, yani samimî olmıyan Mas.: başkalarını değil, bizzat kendini aldatmış olur. Her yerde esas olan hüsnüniyet Mas.:lukta ussülesastır. Mas.:lukta ciddiyet asıldır. Ciddiyetle iştigal eden bir mesleğin salıklarında hiffet ve hezel affolunamaz. Vazifelerini ifada gayret etmeyen Mas.:nun esaeti Mas.:luğun takip ettiği erişmeleri akamete uğratar.

Mas.:luk beynelbeşer tekâmül ve saadeti istihdaf eden bir tariktir. Buna vusul ceht ve içtihatla olur. Bir fert bir tarik ve mesleğe intisap eylediği zaman onun mevzu ve gayelerini anlamalı ve ondan sonra temini maksat yolunda bilerek çalışmalıdır. Mas.:uz; Mah.:lerde toplanıyoruz. Neyi temin etmek için, ne ile uğraşmalıyız? Evveleminde bunu bilelim:

KK.:im, bizim gibi yaşını başını almış, haricî mesleklerde kıdem ve tecrübe edinmiş zevatın bir araya gelerek bir şeye çalışmak istemiş olmaları bir heves ve gôsteriş kabilinden olamaz.

Saçlarına ak düşmüş BB.:imin göğüslerine birer eşarp takip ellerine Çek.: veya meç alarak müsel.: alkış ile celseyi açıp ruznameyi ve davetiyeleri ve Bü. Meş.:ın

tamimlerini okutup dinlemek; incir çekirdeği doldurmayan tali ve ehemmiyetten âri meseleler hakkında söz yarışına çıkarak saatlerce kafa şışirtmek, hususî veya umumî menafî mefhumuna dahil olmıyan şahsî hallere müteallik beyannattan sonra, aynı merasim ile celseye hitam vermek, Mas.'lugun ne mevzuu ve ne de gayesi değildir. Geçen bir celsemizde İsmail Memduh K.'imizin buna dair olan beyanatı pek muhiktir.

Eğer Mas.'lugun mabihüliştigali bu ise, bu suretle iştigal abesle teveggul ve malâyanilerle iştigaldır. Bu, sin ve hal ve ciddiyeti ahvalimizle de mütensip olmaz.

Her dinin ibadetinde ve her tarikin âyîninde taabbüt gibi ulvî bir maksat mündemiç olmasa, evza ve etvarı zahire gülünç olmaktan kurtulmaz.

Mas.'lukta da, hakikî mevzuları ve gayesi ihmal olunarak sırf zevahir ve merasimi, rümuz ve menazırı nazarı itibara alınır da onlarla iktifa olunursa, bunlardan gülünç bir şey tasavvur olunamaz.

Ancak buna mukabil, şekil ve resimden ârî, sırf hakayık ve ulviyatla mütevaggil bir tarik ve meslek te, hayat ve devamdan ve mahfuziyet ve baka ve intişardan mahrumdur. Çünkü, hakayık mazruf addolunursa, eşkâl ve merasim de onun zarfıdır. Filhakika bizzat maksut olan mazruf dediğimiz hakikattir. Fakat işte o zarftır ki hakikatın mahfuziyetini temin eder. Âdap, eşkâl ve merasim, maâni ve hakayığın kışrı ve muhafızdırlar. Her şeyde mevzu inzıbat kaideleri, o şeye halel tatarukundan sıyanet edici şekillerdir. Remizsiz hayat muttarit ve sıkıcıdır. Binaenaleyh, şekiller bizzat değil, ancak tebean maksut olurlar.

Şimdi, maksudu - bizzat olan hakikî mevzuları terk ve ihmal ederek yalnız eşkâl ile iktifa etmek, ciddiyetle kabili telif olur mu?

Mas.'lugun eşkâle büründüğü hakikatler nedir? Ve Mas.'luk her hakikatle alâkadar mıdır? Hakayık sayısızdır; fakat bunları maddî ve manevî hakikatler diye ikiye ayırırsak ilim ve fen mevzularını teşkil eden maddî hakikatler Mas.'lugun mevzuundan hariç kalır. Manevî hakikatler elbette mevzuatı mas.'iyeyi alâkadar eder. Mas.'î gaye de evvelâ ferdi ve badehu beşerî bir tekâmül yolunda ceht ile şekli kemali bulmaktır.

Dinlerden farkı, yalnız umuru dünya ile iştigalinde ve münhasıran saliklerini değil, bütün insanıyeti istihdafındadır. Mezahip

ve mesaliki içtimaiye ve iktisadiyeden ve fırakı siyasiyeden olmayışı da, âlemi haricîde meşhûr ve âlenî bir mevkii bulunmaması ve âlemi haricîye bilâvasıta müessir olmaması ile tebarüz eder. Nef'i maddî mevzuundan tamamiyle hariç, ve menafii manevîye, kusvayı emelidir.

Mas.: luk bir ahlâk muallimi ve bir mürebbî midir? Evet.

Mas.: luk nasıl bir ahlâk arar? Ferdî ve içtimai ki, bütün ritü.: lerimiz bunu izah etmektedir.

Mas.: luk bunu nasıl temin eder? — Daimî telkin ile.

KK.: im, Mas.: luk fenalıklardan tathir yoludur. Mas.: luk tetahhürle, tezkiye ile nefis ile mükemmeliyet iktisap eder. Mas.: luk müteakıl nasihat ve ebedî mev'izadır.

Bizim gibi yaşlı ilerlemiş insanlar bu iptidai malûmata muhtaç mıdır? Biz, hepimiz ahlâk dersi almağa müftekır miyiz? Biz mütemadiyen nasihat ve mev'izaya muhatap olmak tenczülünde mi bulunacağız?

Evet. KK.: im, mühtaç ve müftekırız. Ve hiç bir fert bundan istiğna edemez. Temizlenmenin rüşuh ve mümaresesini işte bu Mas.: luk öğretir. Mas.: luktan başka hangi tarikdir ki insanı hotbinlikten digereşiş edebilsin ve beşeriyetin tahfifi ıztırabı ile temini saadetine hadim kılsın?

Müptedi bir Mas.: un Mas.: luktaki ilk duyduğu hürriyet, adalet, uhuvvet, ve müsavat düsturlarıdır. İlk telkin itirafı kusur ve kizbü riyadan nefrettir. Halbuki, müptedi bunları da iptidai tahsilinden itibaren duymuştur. Bu mehumların tekerrürü usandırıcı da olsa, bu desatire bizzat müracaat etmek ve hayatta onlardan inhiraf etmemek o kadar kolay mıdır? Onlara nefsinin alıştırmak hüneridir. Hakkile tatbikat güçtür. Bunları kolayca telkin eden tarik, yani Mas.: luk pek ulvî ve kutsî olmak lâzım gelir.

Halbuki, Mas.: luğun düsturları yalnız bunlar mı ya?

Mas.: luktaki lâyisizm ve hürriyeti vicdan, âlemi haricinin hiçbir kanunu ile temin ve tatbik olunamaz.

Mas.: luğun esaslarında muhtacı ıslah bir şey yoktur. Şekil ve resimlerdir ki basitleştirilmeğe ve yukarıların kısmı idarilerinin de demokratize edilmesine ihtiyaç vardır. Esasatı Mas.: iyenin ciddiyetle ve tamamen tatbikini temin ve arzettiğim basitleştir-

me ve idarî ıslahat öyle bir inkılâbı hayır vücuda getirir ki, bu Mah.: Muh.: in unvan ittihaz eylemekle kastelediği inkılâp ta budur.

Bu maruzatımla Mah.: imizin programı tebellür ediyorsa ve bunu ihsas edebildimse fahır duyurum.

Üs.: Muh.: Cevat Abdürrahim

III

Özkardeş Mah.:inden

Pek Muh.: Bü.: Üs.: ve Az.: KK.: ,

Özkardeş Mah.:inin tariki atık ve makbulümüz Isk.: mesleği üzerine kurmak ve açmak merasimini bilfiil icra ve ona lütfen iştirak edenlere teşekkür ederim. Bü.: Meş.:ımızın Özkardeş Mah.:inin emri tesisi hakkında göstermiş olduğu masonik muhabbet ve meveddetle dolu alâka ve hüsnü kabule işbu mes'ut vesile ile de bir kere daha minnet ve şükranlarımızı takdime müsaraat eylerim.

Birinci mürâhhas, pek muhterem Üs.: ,

Mas.:luk aleminde yeni doğan bir Mah.:in derecei ehemmiyeti ile zaman ve mekân itibarile uhdesine terettüp eden hizmet ve vazifelerden bahsettiniz. Akıl ve hikmet, ilim ve mantık dolu kıymetli öğüt ve yüksek hitabenizi derin bir iman ve hâz ve huşu ile dinledik. Bunlardan, Özkardeş Mah.:ini asırların arkasına saklanmış duran Mas.:luk idealine sevk ve vasledecek emin ve nurlu yolların hakiki izlerini sezdim.

Büyük ve manalı sözlerinizde mündemiç kuvvetli samimiyet ve muhabbet bizler için gelecekte derin ve halis bir menbai ilham ve istinat olacaktır.

Özkardeş'e, Mas.:luğu istikbale götüren yolların açılmasına hizmet ve hakları geçmiş olan maziye hürmetkâr olmasını, mefkûremiz itibarile daima yarının izleri üzerinde yürümesini ve içtimâî hayatın en yüksek nurlu ve terakkîperver bir faaliyet kaynağı olmasını diliyorsunuz, Bü.: Üs.:!

Evet... Özkardeş Mah.:i Muh.:i himayesi altında bulunmak

şerefile mübahi olduğumuz Türkiye Büyük Meş.'ının aydın ve engin görüş ve öğütlerle cihanşümül ve terakkiperver Mas.: luğun kuvvanî tekâmülüne hadim ve hukuku beşer misakı ahkâmına sadık muazzam bir yükselme ve yükseltme cemiyeti olduğunu unutmayacaktır.

Esasen Özkardeş Mah.:i Muh.:inin sebebi teşekkülü de bu pek yüksek ve parlak insanî prensiplerin teemmül ettiği ulvî gayeyi mütecanis ve ahenktar bir samimiyet havası içinde benimsemek ve onların inkişaf ve intişarına daha yakından sâi olmaktır.

Mas.:lukta sıkı bir gayecilik ancak Cemiyet hayatında müessir ve müsbet bir yükselme faaliyetine sâi olmağı ve insanların tefekkür kabiliyetini arttırmağı amirdir. Bu ise hiç şüphesiz hakikî Mas.: olmak ve Mas.:luk yapmak demektir. Yoksa itikâfa çekilip müstenkif kalmak yalnız dinî bir pasivitenin mümeyyiz vasfıdır, Mas.:luğun değil!

İlhamsız ve sönük bazı mânsus fiil ve kaidelere rabtnefs ve amel etmekle Mas.:luk, beraber yaşamakta olduğu Cemiyetin maşerî tarzı hayat ve tekâmülüne yabancı ve bigâne kalmış olur. Bizler ise içinde yaşadığımız Cemiyetin arkasında değil önünde gitmek ve onu karanlık ve karışık yollardan aydın ve nurlu yollara çekip toplu hayatı birleşik hayata ulaştırmak isteriz.

Bu, Mas.:luk idealini bilmek ve onun remzettığı hakikî medeniyet davalarını bihakkın kavramak ve benimsemek ve tatbik etmekle kabildir. Bu davalar içtimaî, felsefî, dinî ve hattâ iktisadîdir. Tabiri diğerle bütün manasile ilmîdir. Masonlar işte bunun içindir ki mesleklerinin ehli olmaktan ziyade onun birer faal ve yorulmaz öğretici ve öğrencisi olmalıydılar. Maksudımız bütün insanları te.:ris ederek mabedimizin filî ve maddî kubbesi altına almak degildir. Belki onları prensip ve ülkümüze kazanmak ve manevî semamız altında birer unsuru sulhu selâmet olmalarını temin etmektir. Bu da gösterir ki Mas.:luk haricî hayata dargın, küskün ve mutekif kalamaz. O bilâkis insanların biribirinden ne hak ve ne de vazife itibarile farketmediğini bilir ve öğretir. Onların yeknesak bir alemi manevî ve maddîye doğru yürümelerini, tanzimi faaliyet

etmelerini teemmül ve bu hususun teminine sarfı gayret eder çok ulvî ve çok medenî bir meslektir.

İşte Büyük Üs. ve aziz KK.: Özkardeş Mah.î Mas. luğun bu pek kudsî ve ictimai umdeleri üzerinde daha muntazam ve sıkı bir cehdü gayretle çalışmağı teahhüt etmiş gayeci KK.:den mürekkep bir Mah.îdir. Böyle bir ideale doğru yürümenin nekadar güç ve muhataralı olduğunu biliyoruz. Zaman ve mekân şeraitini ve onların nezaketini takdir ediyoruz. Maddî vasıtaların bugünkü buhran dolayısıyla boğucu bir darlık arzettiğini duyanlardanız. Buna rağmen, bu vaziyette dahi, biraz daha fazla ve biraz daha gayeci faaliyet ve hizmetler görebilmenin imkân dahilinde olduğuna itimat eden KK.:inizdeniz. Tarzı faaliyet ve mesaimizle bütün sevgili ve muhterem Mas.: KK.:imizin sarsılmaz sevgi ve takdirlerini kazanmağa elimizden gelen gayreti sarfedeceğiz. Yetişir ki Bü.: Üs.: ve aziz KK.: bizim kendilerinden beklediğimiz nuru ziya ve meslek aşkını bizlerden esirgemesinler.

Muhterem Üs.: ve aziz kardeşlerim, bu geceki kıymetli mesaimizi vücut ve fikirlerle tezyin eden Türk Mas.: ailesinin en yüksek erkân ve âzalarının Mah.:imizin kurulma merasimine vaki olan ahenktar iştirakini yalnız Özkardeş Mah.î için değil, bütün Mas.:luğun istikbali için bir fali hayır ve selâmet telâkki ederim. Ve sahnei samimiyete vesile olabildiğinden dolayı da Özkardeş Mah.î kendisini bihakkin mesut ve bahtiyar bilir.

Pek muktedir ve pek münevver A.: Büyük Hak.: ve pek saygı değer müfettişi umumîler!

Özkardeş Mah.:inin kurulma merasimine tarafımızdan yapılmış olan davete icabet etmekle göstermiş olduğunuz kıymetli muhabbet ve meveddeti masoniyeden dolayı genç Mah.:imizin sizlere en derin ve samimî hürmetlerini takdim etmekle şeref duyduğunu bildirirken rit muhafız ve nazımlığı noktasından da Türkiye Bü.: Meş.:ının en sadık ve hürmetkâr hadimi olacağını bir kere daha vait ve teahhüt ederim.

Muhterem Mah.:lerin Muh.: Murahhasları!

Özkardeş Mah.:inin kurulma merasimine iştirak hususunda

vaki olan davete icabet etmekle bizleri ihya etmiş oldunuz. Bu münasebetle göstermiş olduğunuz nezaket ve samimiyete Mah. lim namına teşekkür eder ve kalbimizin en derin köşelerinden kopup gelen sevgi ve hürmet hislerimizi mensup olduğunuz muhterem Mah. lere iblâgını ısrarla rica ve istirham ederim.

Bü. Üs. ve Az. KK. im! Sözüme nihayet vermezden evvel K. U. M. ından bizleri ve bizim gibi yer yüzünde mevcut bütün Mas. ların mesailerini tenzir ve tam bir müvaffakiyetle süslemesini bütün kalbimle dilerim.

Üs.: Muh.: Tunalı Mustafa

IV

Bü. Üs. ve Muh. Heyeti Murahhasa ve Az. KK. ,

«Özkardeş» Mah. inin bu akşamki toplantısına vesile olan ve şu cemiyeti muhtereme huzurunda beni söz söylemeğe fırsatı yayan eden bu mes'ut **tesis hadisesini** büyük bir ümit ve heyecanla karşılayorum.

Beşeriyetin refah ve saadetini istiyen ve bunu ancak Mas. luğun kuvvetli ittihat zincirinin bağlanmasından bekliyen ve bu mukaddes mefkûreye vakfı emel eden Muh. ve sevgili KK. ler!

İnsanlara, her şeyden evvel nefesine hakim olarak hür yaşamak, zekâ ve kabiliyetinin derecesine göre fitratın kendisine bahşeylediği hisleri hüsnu idare ederek bütün çalışmalarında varlıklarını müsbet ve mütekâmil sahalarda nurlandırmak ve bu sağlam yollardan yürüyerek nefesine, ailesine, vatanına, hemcinsine hadim olabilmek vesaitini ihzar edecek en büyük rehber, hiç şüphesizdir ki, Mas. luk camiasından alacağı kuvvetli ilhamdır.

Mas. luğun esasatına nüfuz eden, samimî bir Vefa ve yorulmaz bir Sebatla çalışan bütün KK. bu mukaddes mefkûrenin kendilerini Selâmete, Muratlarına eriştirecek yegâne Necat yolu olduğuna iman ederler.

Ziyayışarkın nurlandırdığı Zuhal, Merih ve Ülkerin ışıklandırdığı Cenupyıldızının gölgelendirdiği büyük Akasya ağacının yeşil dallarını taşıyan Gençlik, Resne dağlarında Hürriyetin

muhipleri olduklarını göstermişler Cümhuriyet - Yıldızına erişecek yolu aydınlatmışlardır.

İşte bugün Cümhuriyetin nurlandırdığı mutlak bir hürriyet ve serbestî içinde çalışan Türk Mas.:luğu günden güne etrafa dal budak salarak kuvvetini bir kat daha kökleştirmektedir.

Erişilecek gaye gözlerimizi kamaştıran Güneşe yaklaşmak gibidir. Fakat unutmuyalım ki erişilmez zannettiğimiz bu ziya kaynağının kuvvetinden, hararetinden ziyasından nasıl daimî bir surette müstefit oluyorsak, yüksek bir gaye etrafında çalışanların dahi bu zevkli mesailerini doya doya yaşatabilmek için rehber ittihaz edecekleri hayat yolu, hiç şüphe yoktur ki bütün aleme şamil olan Mas.:luk mefkûresinden başka birşey olmıyan İnkılâp yoludur.

Şarktan garbe, ve şimalden cenuba uzayan kuvvetli bir ittihadı vakfı emel etmiş olan milyonlarca KK.:in namus ve şeref yeminleriyle bağlanmış olan bu kuvvetli teşkilâtın, samimî bir muhiti içtimainin çok müsait şerait ve himayesi altında yekdiğerimizin, varlığından, kudretinden, ilminden, feyzinden; kemalinden istifade ettiren ve bütün hür ve temiz insanları sinesinde toplıyan bu alemşümül (halk) darülfünununun hakikî salikleri elbette ki bir gün bu mesailerinin semeresini görecekler, beşeri elem ve ıztırab içinde sıkın bugünkü intizamsız hayata mes'ut bir cereyan vermeğe muvaffak olacaklardır. İşte Mas.: camiası içinde bulunanlar o muazzam binayı hürriyet ve faziletin temel taşlarını yontan ve bu âli mefkûre etrafında toplanan amele kardeşlerdir. Bu ittihadta bize her şeyden evvel lâzım olan kuvvet te evvelâ sevgimizde, sonra emelimizde ve nihayet mesaimizde halis olmaktadır. Mas.:luk her milletin tekemmülâtı içtimaiyesinin bir miyarıdır. Elbet bir gün gelecektir ki bu dağınık kuvvetler yekdiğerine bağlanacak, beşeriyet huzur ve rahata kavuşmak imkânını bulacaktır. Bunu ilzar edecek olan da hiç şüphe yoktur ki bu büyük teşkilâtın sayısı günden güne artın kuvvetli hakikî ve samimî evlâtlarıdır.

İşte "Özkardeş,, Mah.:i de karınca kararınca tabirini düşturu sai ittihad ederek bu mukaddes misaka daha derin bir rabita ile çalışmak ve bu umdelere hizmet etmek emelile bu kârgâh içinde mesailerinin muntazam, müsmir ve sakin bir surette devam edebileceği ümidini taşımaktadır.

Aynı maksat ve gaye etrafında çalışan mevcut Meha.'i muhtereminin ittihat zincirlerine bir halka olarak bağlanan bu kardeş Mah.'in mesaisini teshil ve muvaffakiyetini temin için :

Türkiye Mas.'luğunun müessis ve banisi olan muhterem Yü.' Heyet azayı kiramının ve Türkiye Mas.'luğunu bugünkü terakkiye isal için yorulmaz mesaileri ve hüsnü idareleriyle gayret ve himmet gösteren Büyük Meş.' Heyeti Muhteremesinin ve bilcümle Maha.'in muhterem Üs.' ve KK.'inin bu yeni ve mütevazi Mah.'imizi sık sık teşrif ile kemalâtı ilmiyelerinden bizleri müstefit etmelerini rica ve istirhâm ederken bu akşam ziyafetimizi şereflendiren ve nurlandıran muhterem züvvarı kirama bir defa daha şükranlarımızı takdim ederiz. Bü.' Üs.' ve Az.' KK.:

Birinci N.: Nazmi Duhani

V

Istanbul Mah.'. inden :

Aus der Installationsrede des Meisters v. St. der A. L. Stanbü

Meine lieben Brüder !

Ein besonderes Programm für das bevorstehende firmreriſche Arbeitsjahr zu entwickeln, wäre ein müſſiges Beginnen. Das ewig lebendige Programm der Firmrei möge uns genügen. Unsere spezielle Aufgabe sei die Pflege des Geistes dieser Loge, damit wir das, was wir übernommen, unversehrt und womöglich vermehrt an die weitergeben können, die nach uns kommen. Ein wichtiger Teil unseres Programmes erscheint uns übrigens schon durch die Tatsache vorgezeichnet, dass wir bereits in den nächsten Wochen eine Anzahl von Neuaufnahmen haben werden, denen im Laufe des Jahres möglicherweise weitere folgen werden. Unsere Loge, die an ein sehr langsames Wachstum gewöhnt war erhält dadurch eine ganze Reihe von Aufgaben. Die Eingliederung der Neuaufgenommenen, ihre Erziehung im Geiste der Firmrei und in unserem Geiste, wird uns volllauf beschäftigen.

Einige prinzipielle Bemerkungen seien mir erlaubt. - Eine Frage, die oft gestellt wird, und die vor Kurzem von einem Br. Lehrling auch an mich gerichtet wurde, lautet: « Was machen wir eigentlich in der Loge? Was macht, was tut die Frmrei eigentlich? » Darauf ist zu erwidern: Die Frmrei, als solche, macht nichts und hat auch nichts zu machen. Wer von der Frmrei Taten im Sinne eines Eingreifens in das öffentliche Leben fördert, missversteht ihr Wesen. - Unsere Arbeit in der Loge besteht darin, uns selbst umzuwandeln; unser ganzes Tun und Trachten geht dahin, unser Ritual, unsere Symbole dienen dazu, in uns selbst einen speziellen seelischen Zustand zu schaffen, der uns die Dinge der Welt anders sehen lässt, als vor unserem Eintritt, der uns draussen im Leben anders tun und sprechen lässt, als die anderen Menschen und der ein Licht von uns ausstrahlen lässt, das uns den Menschen zu einem Vorbild macht. Unser ganzes Tun in der Loge ist darauf gerichtet, diesen Zustand in uns herbeizuführen. - Die Prinzipien der Frmrei sind keine Gebote, die an uns ergehen, die von aussen an uns herantreten. In jedem Maurer werden diese Prinzipien neu geboren und bilden einen lebendigen, wirkenden Bestandteil seines Wesens. - Der Gegensatz, der zwischen einer kontemplativen und aktiven Maurerei konstruiert wird, ist widersinnig. Die Freimaurerei als solche hat nicht zu agieren, jeder einzelne Maurer aber wird selbstverständlicher Weise aus seiner maurerischen Gesinnung heraus, aus dem tiefsten Grund seines gewandelten Wesens heraus in maurerischem Sinne wirken. - Dass viele Logen auf wohltätigen oder erzieherischen Gebiete doch Aktivität entfalten, steht damit nicht im Widerspruch, denn es ist ja naheliegend, dass die Maurer, wenn sie etwas unternehmen wollen, die gegebene Organisation der Loge dazu verwenden. Ich erwähne dies, weil ja auch unsere Loge ein Erziehungswerk ins Leben gerufen hat, das erfreuliche Resultate zeitigt und dessen ferneres Gedeihen uns weiter am Herzen liegen wird.

L. Brr.! Wenn man sagt, der Mensch muss umgewandelt werden, erhält man oft die Antwort: « Der Mensch ist nicht

zu ändern! » - Vielleicht ist dies sogar richtig, er ist nicht zu ändern; es ist aber das aus ihm herauszuholen, was in ihm steckt. Und das kommt einer Aenderung gleich, denn es steckt viel in ihm, wovon er selbst nichts weiss. - Ueber dem Eingangstor zu einem alten Patrizierhause in Brügge, so erzählt ein Schriftsteller, steht der Wappenspruch: « Plus est en vous! » Mehr ist in Euch! Und im Hofe dieses Hauses über jeder Tür und in den Sälen an jedem Balken: « Plus est en vous. » Mehr ist in Euch! - Wenn man da eintritt und durch die Räume des Hauses geht und einem überallher dieser Spruch entgegenleuchtet, da hat er sich einem bald in die Seele eingebrannt und lässt einen nicht mehr los. Dieser Satz könnte auch über dem Eingang zu unserem Tempel stehn und an jedem Türbalken dieses Hauses. Denn wir Menschen sind kleinmütig, wir lassen uns zu leicht fallen, der Alltag, unsere eigene faule tierische Natur bekommt die Oberhand und wir bringen die Kraft des Glaubens an unsere Tiefen nicht mehr auf. Darum müssten wir immer wieder erinnert werden: Mehr ist in uns! - Eine der vornehmsten Aufgaben der Frmrei ist es, uns zu helfen, die Schätze, die in uns schlummern, an die Oberfläche zu bringen.

Dieser Spruch ist mit dem Freimaurersatz « Erkenne Dich selbst » eng verwandt. Man könnte sie miteinander verbinden und sagen: Erkenne Dich selbst, denn mehr ist in Dir, als Du es ahnst!

Die Prinzipien der Frmrei sind zeitlos, denn ob nun diese oder jene Gesellschaftsordnung das äussere Leben der Menschheit regelt, als wahrer Mensch lebt der Mensch nur, wenn er sich verinnerlicht. Keine Aenderung der äusseren Verhältnisse wird den Menschen das heissersehnte Glück bringen, denn das Glück ist ein inneres Gut. - Die Menschen sind immer versucht, die Schuld an ihrem persönlichen Missgeschick anderen Menschen, Mächten oder Institutionen zuzuschreiben. Bald sind es böse Geister, bald Hexen, bald die Juden, bald die Freimaurer, bald der Kapitalismus, bald der Kommunismus, die für alles Uebel in der Welt verantwortlich gemacht werden. - Heute

häuft man mit Vorliebe alle Schuld auf die Institutionen unseres gesellschaftlichen Lebens. - Das ist aber alles nur Selbstbetrug und Selbstverblendung, um die eigenen Fehler und Gebrechen nicht anerkennen zu müssen. Keine Aenderung der äusseren Verhältnisse wird Abhilfe bringen, wenn sich nicht vorher jeder einzelne Mensch ändert. Erkannten sich die Menschen selbst, stiegen sie in ihre eigenen Tiefen hinab und hoben sie all die Güter, die da ruhen, d. h. änderten sich die Menschen, dann kämen wir in der bürgerlichen Gesellschaftsordnung der Vollkommenheit ebenso nahe, wie in jeder anderen. Aendern die Menschen sich aber nicht, dann wird die « neue » Gesellschaftsordnung dieselben Mängel haben, die die alte hat. - Wir wollen hoffen, L. Brr.: dass uns diese innere Wandlung gelingen wird, um aus der so gewonnenen Gesinnung heraus in der Welt zu wirken.

Gesprochen am 24. Januar 1933

E. L.

COMMENT CHOISIR LES PROFANES ?

Je me permettrai de vous exposer, mes frères, mon point de vue, sur la manière de choisir les profanes.

Vous êtes libres de le partager, le discuter ou de le rejeter tout simplement.

Pour ma part, je considère comme louable, tout effort qui a trait à la consolidation de l'organisme maçonnique.

Et dans cet ordre d'idée la plus délicate tâche incombe aux loges symboliques réunies en tenue d'apprenti.

Nous allons diviser l'étude en deux parties:

1°. *Le recrutement*. 2°. *Les enquêtes*.

Premier principe: « Chaque maçon doit être un homme libre et de bonne moeurs, mais chaque homme libre et de bonne moeurs ne peut pas devenir franc - maçon. »

On cherchera donc chez le profane proposé à l'initiation les

qualités suivantes: *A-t-il une intelligence active ?* car suivant moi l'homme intelligent est préférable à l'homme instruit; je préfère la flamme au feu et l'action à la force.

A-t-il une âme généreuse ? Son desintéressement va-t-il jusqu'à la solidarité ? que peut-on attendre en effet des vertueux qui ne savent consentir à aucun sacrifice,.. la fortune des épiciers a-t-elle jamais enrichi la société ?

Est-il ferme de caractère ? Il est bien, il est bon, mais votre profane est-il aussi homme de décision, homme de parole?.. les pretextes anodins ne le détourneront-ils pas, à la première difficulté, du chemin dans lequel il s'est librement engagé ?

Se trouve-t-il dans les conditions matérielles voulues ?

Pouvons-nous de gaieté de coeur jeter dans notre trésor l'argent destiné à la nourriture et à l'éducation des fils, pour accorder aux pères la lumière maçonnique? S'il est vrai que nous devons tout à un frère, nos richesses personnelles suffiraient-elles par contre à redresser la fortune chancelante de tous les candidats libres et de bonne mœurs? D'autre part pouvons-nous exiger de quelqu'un de fermer son magasin, ou négliger ses affaires pour venir assister à nos travaux? Est-ce avec les débris de foyers ruinés que nous allons construire le temple idéal de l'humanité?...

Pourquoi, ne pas prendre en considération tous ces détails, lorsqu'on nous présente un candidat?...

Les enquêtes

Le vénérable indique à la loge le nom du candidat, et invite chacun à s'enquérir à son sujet. Lecture est donnée dans la tenue suivante de la planche de proposition signée par trois frères maîtres, membres actifs de la loge... Les objections éventuelles sont discutées et prises en considération; sur la décision des frères, une demande sera remise au profane.

Dans l'application de ce système les points suivants doivent attirer toute notre attention.

Il faut que les 3 maîtres connaissent bien le profane afin

qu'ils puissent signer l'engagement ci-bas, transcrit au bas de la feuille de serm. . . à signer par le récipiendaire:

«Je déclare connaître personnellement le profane et je suis sincèrement convaincu qu'il deviendra un maçon actif et régulier. Je m'engage sur mon honneur maçonnique, au cas où il serait accepté, à veiller sur son instruction et sa conduite jusqu'à ce qu'il ait obtenu son 3. me degré».

S'il est décidé, dans les conditions ci-dessus, à remettre une demande au candidat, cette tâche sera confiée, à un frère maître, choisi par l'atelier et ne faisant pas partie des signataires de la première proposition. Ce frère, exposera au profane les principes élémentaires de la franc-maçonnerie, le genre et la nature de son activité, les engagements qu'il lui faudra contracter, et les conséquences que son initiation pourraient créer relativement à sa situation de famille ou d'occupation.

Cette franche causerie entre les deux parties intéressées nous fera éviter beaucoup de difficultés ultérieures.

C'est après lui avoir donné la lumière que nous exposons au néophyte notre programme, nos principes et nos exigences.

Pourquoi pouvoir supposer même qu'il existe dans nos rangs des frères repentis de leur initiation, qui se disent francs - maçons, par ce qu'ils ont promis de l'être.

La demande est donc remise au profane après la conclusion d'un accord réciproque.

C'est après cette formalité dont le résultat est communiqué seulement au vénérable, que celui-ci nomme les trois frères enquêteurs.

Deuxième principe: «L'enquêteur doit donner dans sa feuille une analyse complète de la psychologie du profane.»

En dehors de ses oui, et ses non, et de ses (il ne boit pas, il ne joue pas), il doit toucher toutes les nuances que nous avons énumérés ci-haut, et qui sont en rapport étroit avec la valeur réelle, c'est à dire morale du postulant.

Il doit tirer au clair les moindres détails pouvant donner lieu à des équivoques; il ne dira pas seulement qu'il est sans défaut, mais il doit mentionner surtout les qualités qu'il possède.

L'ensemble de ses impressions, l'exposé de son opinion personnelle doivent montrer aux yeux des frères qui écoutent son rapport un tableau vivant et exact de la personne qui les intéresse.

Il doit être aussi juste dans son jugement qu'impartial dans ses critiques, surtout quand il s'agit d'un sujet ayant une conviction contraire à la sienne, mais non répudiée par la franc-maçonnerie.

Un libre penseur qui enquête sur un croyant ne cherchera pas à combattre ses théories, mais il s'assurera si celle-ci reposent sur des bases saines et des principes sincères.

Sa main ne doit pas hésiter à écrire oui, ni trembler à transcrire non; il sera courageux en tirant sa conclusion comme il aura été méticuleux dans l'analyse des pour et des contre.

C'est pour cette raison que les frères doivent se garder de critiquer les enquêtes si celle-ci sont complètes et ne renferment point des affirmations contradictoires.

Il faut donner au frères rapporteur la possibilité d'être franc, son autorité doit rester intégrale, il n'est ni bon, ni juste de vouloir attacher à ses termes un tout autre sens que celui qu'il y a mis.

C'est de l'importance donnée à ce travail préparatoire que dépendra la valeur du résultat à obtenir.

Nous devons surveiller cette préparation comme le médecin surveille la venue de l'enfant.

La valeur de la franc-maçonnerie est la résultante de la valeur de ses membres et si vous voulez qu'elle soit forte, donnez - lui une forte génération.

J. Essayan (Vd.:)

Bir Mektup :

BÜYÜK ŞARK MECMUASINA

Muh'arem efendim,

Türk Dili Tetkik Cemiyeti, Türk dilini özleştirme ve bütünleme işinde, başta memleketin münevverleri olmak üzere, bütün milleti alâkalandırmanın başarılacak büyük işe ne kadar faydalı olacağını bildiği için, her yerde çıkan bütün Türkçe gazete ve mecmualarda birer Dil Köşesi ayrılmasını, her millet işinde değerli varlıkları yardımcı olan matbuattan rica etmeğe karar vermiştir.

Cemiyetin neşriyat kolu bütün gazete ve mecmualardaki Dil Köşelerini gözönünde tutarak bunlardan kolların faydalanmasına delâlet edeceği gibi bu Köşelerdeki yazılara da elinden geldiği kadar yardım edecektir. Bunu temin etmek için mecmuanızın içinde bu gibi yazılar bulunan sayılarından Ankara Türk Dili Tetkik Cemiyeti Umumî Merkezine üçer tane gönderilmesini ve bu Köşelerde yapılacak neşriyatta bağlı küçük muhtırada bildirilen hususlara dikkat buyurulmasını rica ederim. Cemiyetimizin nizamnamesi ile Lûgat-İstilah kolu talimatnamesinden ve Derleme işleri için hazırlanan derleme kılavuzu ile defterinden birer tane takdim edilmiştir.

Mecmuanız muharrirlerinden Derleme işinde çalışmak isteyenler her yerde teşekkül etmiş olan Derleme heyetlerine veya ocaklarına müracaat ederek lüzumu kadar Derleme defteri alabilirler.

Saygılarımı sunarım, efendim.

T. D. T. C. Umumî Kâtibi

Dil Köşesi :

Bundan dört sene evvel Büyük Meş. tarafından Mah. lerde müzakere ve münakaşa edilmek üzere gönderilmiş olan mevzular arasında (Türkçemizin yükselmesi için düşündükleriniz nelerdir?) mevzuu da vardı. Azası arasında birçok muallim ve muharrirlerin bulunduğu (Vefa) Mah. Muh. i tercihan bu mevzuu ele alarak

birçok celselerini dolduran münakaşalı müzahabe ve konferansları neticesinde düşündüklerini kısa bir raporla Büyük Meş.: a bildirmeğe karar vermiş ve raporun hazırlanmasını Mithat Sadullah, Mehmet Ali Haşmet ve Ali Şevket BB.: e havale etmişti. Bugün yukarıya aynen nakil ve dercettiğimiz izahat dai. esinde (Dil İşine) bütün KK.: leri yeniden davet ederken dört sene evvel muhterem Ali Şevket B.: in kaleminden çıkmış ve Vefa'nın tasvip kararını almış olan bu raporu aynen sahifelerimize geçiriyoruz :

TÜRKÇEMİZİN YÜKSELMESİ İÇİN DÜŞÜNDÜKLERİMİZ

“Bizim kullandığımız Türk dilinin, (Edebiyat) dediğimiz güzel yazılarımızın tarihini hepimiz biliyoruz. Kara Osman oğulları devletinin ilk doğuş yıllarında açık ve sade bir Türkçe ile yazılan güzel eserler, Osmanlı imparatorluğu büyüyerek, İran ve Arabistana doğru genişledikten ve halifelikle hakanlık birleştikten sonra kullandığımız arapça ve acemce kelimeler gittikçe çoğalmış ve asıl ana dilimizdeki kelimeleri boğacak ve unutturacak biçimi almıştır. Okadar ki: Bu arap ve acem kelimeleri yalnız dilimize girmekle kalmamış, kendi kaidelerini ve terkiplerini - bir kelime ile, istiklâllerini - beraber getirmişler ve senelerce dilimizde bir (Kapitülâsyon) hayatı yaşamışlardır. Pek uzak olmıyan günlerde muallimlerimiz ve muharrirlerimiz Türkçemize (Osmanlıca) demişler ve (Lisanı osmanî, Türkçe ile Arabî ve Fârisîden mürekkep bir lisandır) gibi tarifler bile yapmışlardır.

Türkçede yenilik düşünceleri son elli, altmış sene içinde yavaş yavaş kendini göstermiştir. Ancak diyebiliriz ki: Bugüne kadar temelli hiçbir iş yapılmamıştır.

Harf inkılâbı üzerine artık bütün millet okuyup yazmasını öğrenebilecektir. Bundan sonra dilimizin düzelebilmesi ve yükselmesi de çok kolaylaşmıştır. Sevimli açık Türkçe, yavaş yavaş Acemce ve Arapçanın boyunduruğundan kurtulmaktadır. Arap ve Acemin o bitmez tükenmez kaideleri millî gramerimizden çıkarılmıştır. Dil encümeninin yazdığı (İmlâ lûgatinde) Arapça ve Acemcenin bize yararıyan kelimelerine yer verilmemiştir. Vilâyetlerde, (Sözderleme) dernekleri yapıldı. Memleketin birçok yerlerinde halk dilindeki unutulmuş, kalmış olan öz Türkçe sözleri bulacak, öğrenecek ve dilimizi zenginleştireceğiz. Görülüyor

ki: Türk dili en doğru yükselme yoluna girmiştir. Bu yoldan daha iyi ve daha çabuk yürüyebilmek için yapılacak şeyler, düşünçemize göre, şunlardır:

1 — Öz Türkçe sözleri; Arapça, Acemce ve Frenkçe karşılıkları ile gösteren etraflı ve büyük bir (Kamus) yapmalıdır.

2 — Yazılarımız için değişmez ve şaşmaz tek bir biçim konulmalı, yazılış bir yasa altına alınmalıdır.

3 — İlim ve fen ıstılahlarımız dünyadaki medenî milletlerin birliğine uygun olmalıdır.

4 — Dilimize girmiş olan yabancı kelimeleri Türkçenin yasalarına uydurmamız. Bundan sonra (Arapça ve Acemce terkipler) kullanmamalıyız.

5 — Türkçede karşılığı bulunan sözlerin Arapça ve Acemcesi dilimizden atılmalıdır.

6 — Yazarken sözleri kısaca bağlamalı. (Resmî kitabet) denilen belâyı unutmamız. (Yarım saatlik sözü bir solukta derlemeye çalışanların güzel yazması kabil değildir.) Köy kanunu ile başhyan açık Türkçe yeni yapılan kanunlara da örnek olmalıdır. Bütün devlet odalarının yazıları sadeleşmelidir. Hükümet memurları bu işte de halka önyak olmalıdır.

7 — Gazetelerimiz, mektep kitaplarımız, ilim ve fen eserlerimiz kısa cümlelerle, açık ve öz Türk dilile yazılmalıdır.

8 — Halka yalnız okumayı değil, herhangi bir düşünceyi doğru söyleyip yazmayı öğretmeliyiz.

9 — Yukarda saydığımız yolda talebe yetiştirebilmek için mektep müfredat programları değiştirilmeli ve düzeltilmelidir.

Son harf inkılâbı Millete (kolay yazıp okumak) yolunu göstermiştir. Dil inkılâbı (doğru yazmak ve güzel söylemek) ve daha sonra (bilmek, öğrenmek ve öğretmek) yollarında Türk milletini yükseltecektir. Birinci (harf) inkılâbı, aşağıdan yukarıya doğru yürümektedir. İkinci (dil) inkılâbı, yukardan aşağıya inerek yürüyecektir. Bu inkılâbı yapmak vazifesi münevver zümreye düşmektedir. (Münevver zümrenin) cehil ve taassuba karşı birleşmesinden başka bir şey olmayan Mas.:luk bu işte en mühim vazifenin kendisine düştüğünü unutmamalıdır. „

TÜRKİYE BÜYÜK MEŞ.:I

1933 Yılında Muh.: Mah.: lerimizde Seçilen Üs.: 1
Muh.: ler ve Adresleri

Bü.: Meş.: ve İstanbul Va.:sindeki Mah.:lerimiz İçin Umumi Adres:

İstanbul-Beyoğlu, Nuruziyya-Polonya Sokağı No. 25. Telef. 43723

Bü.: Kâ.: Mehmet Ali Haşmet. Hususî Tel. 42517

— İSTANBUL Va.:si : —

<u>Muh.: Mah.:</u>	<u>Üs.: Muh.:</u>	<u>Üs.: Muh.: in Adresi</u>
1 - Akasya	Viktor Alfandari	B.: Galata-Hoca Ali tramvay Han No. 7. Tel. 44050
2 - Aydın	Yusuf Ziya	B.: İstanbul Belediyesi fen işleri müdürü.
3 - Cümhuriyet Yıldızı	Yusuf Ziya	B.: Kadıköy, Mısırlıoğlu Nuhbey sokağı 13. Tel : 60596
4 - Etual Doryan	Leon Karaso	B.: Galata, Bahriselit Felemenk Bankası. Tel. 44979
5 - Gençlik	Emin Sait	B.: Galata, Voyvoda Han 20 Po. kutusu: 1277.Tel 41072
6 - İnkılâp	Cevat Abdurrahim	B.: Avukat Galata, Abit Han Tel. 42230
7 - İstanbul	Erich Landstein	B.: Galata, Mayer mağazası Tel. 41560
8 - Mühibbanı Hürriyet	Dr. Salim Ahmet	B.: Aksaray, Muratpaşa Camii No. 59. Tel. 20704
9 - Murat	Sadi Rıza	B.: Avukat, Galata Billûr Han 1 inci kat. Tel. 41577
10- Necat	Mecdettin Ali	B.: Üsküdar Bankasi müdürü Tel. Üsk. 60590. İst. 21995
11- Özkardeş	Tunalı M. Ahmet	B.: Müteahhit Bahçekapı Ksantopulo Han No. 10-11 Tel. 23972
12- Reşne	Dr. İhsan İsmail	B.: Cihangir yokuşu 26. Maarif sıhhat müfettişi. Tel. 20821
13- Revev	Psalti Piyer	B.: Beyoğlu, Asmalımescit 24 Tel, 41226
14- Sebat	Agâh Sırrı	B.: Şehzadebaşı, İstiklâl lisesi müdürü. Tel. 22535
15- Selâmet	Dr. Bahattin Lûtfü	B.: Beyoğlu, Panaiya Apart.
16- Vedat	R. Tungryan	B.: Şişli. Danimarka sefareti. Tel. 42303

Muh.: Mah.:

Üs.: Muh.:

Mah.: İçin Adres:

17- Vefa Dr. Muhittin Celâl B.: Galata, Kürkçüler Ahen-
Münih Han 4. Tel. 40558
Ev Tel. 40389

18- Ziyayı Şark Dr. Fuat Süreyya B.: Kadıköy, Şifa hastahanesi
Tel. 60077

— ANKARA Va.:si : —

19- Cümhuriyet Ali Rıza B.: Devlet Şurası Maliye ve
Nafia dairesi reisi.
Ankara Tel. 1888

— İZMİR Va.:si : —

20- Ege Kemal Şakir B.: Kemalettin B., Halimağa
çarşısı Kadioğlu Ahmet B.
Ticaretanesi müdürü. İzmir.

21- Ehlram Dr. Nevzat Eşref B.: İkinci Beyler sokağında.
İzmir.

22- Güneş Dr. Hüseyin Yusuf B.: Hilmi Şerif B., Memleket
hastahanesi Eczacısı. İzmir.

23- Homer Akif Halil B.: Jozef Karman B., Posta
kutusu 195. İzmir

24- Merih Muhittin Osman B.: Mustafa Toğan B., Ana-
dolu Ajansında. İzmir.

25- Satürn Dr. Esat Cimcoz B.: Bernard J. Penso B., posta
kutusu: 123 İzmir.

26- Zuhul Feyyaz Mümtaz B.: Feyyaz B., Alston Tobako
Kompani. P. K. 123 İzmir.

— GAZİANTEP Va.:si : —

27- Cenup Dr. Saip Safi B.: Dr. Saip B., P. K. 23
Yıldızı Gaziantep.

— BURSA Va.:si : —

28- Nilüfer Saffet Yılmaz B.: Gazipaşacaddesi 177. Bursa

— SAMSUN Va.:si : —

29- Işık Dr. Op. Hasan Fehmi B.: Atuf Zühtü Bey, Selânik
Bankası muhabere amiri.
Samsun.

— MANİSA Va.:si : —

32- Ülker Külâhtaş Rıza B.: Avukat Salih Sıtkı Bey
Manisa.

Purinol Effervescent

Böbrek, Safra kum ve taşlarını eritir. Artritizma, müzmin Rumatizma ve Damarsertliğinde igtidanın nazımıdır. İyi idrar verir.

Hulki İsmail B.:

Eczacı - Kimyager

Her Eczanede Bulunur.

Doğan Ticaret Evi

Ragıp Bahaettin B.:

Bütün alât ve edevat ve levazımı tersimiye ve høndesiye üzerine toptan ve perakende olarak muamele yapar.

BB.:e hususî tanzilât yapılır.

Telefon : 40767

Posta Kutusu : 59

Galata Mertebani Sokağı

Kınacıyan Han No. 2-3

Maçka Eczahanesi

Sahibi : Feyzi Vehbi B.:

KK.:e kredi ve tanzilât yapar.

ARSENAL ve FERKİNOL tıbbî müstahzaratını bütün Dr. BB.:e tavsiye eder. Nümune ve prospektüs için şifahî veya tahrirî müracaatlarını rica eder. Telefon : 41601

Taavün Sandığına Yazıldınız mı?

Mukayyet Aza Adedi 855-tir.

Dördüncü Vakıf Han Asma Kat 7 Numarada

Firuz B.:e müracat ediniz

**NEVRAL JİLERDE, GRİPTE,
SOUK ALGINLIĞINDA,
KIRIKLIKTA, BÜTÜN SINIR
AĞRILARINDA
ZARARSIZ VE MÜESSİR
KAŞE
SEDATİN**

Bütün Ecza Depolarında ve Eczanelerde Bulunur.

Umumî Deposu : Beyoğlu Sakızağacı No. 5

İstanbul